

DEMOKRATIYANING KELAJAGI

Majitxonova Farog‘atxon Mahmudjonovna

Annotatsiya: *Ushbu tadqiqot demokratiyaning hozirgi global landshaftini, uning asosiy tendensiyalari va istiqbollarini chuqur tahlil qiladi. Globalizatsiya, texnologik inqilob, ijtimoiy-iqtisodiy tengsizlik, identitet siyosati va geosiyosiy o'zgarishlar kabi murakkab o'zaro bog'liq omillar demokratiyaga qanday ta'sir etayotganini o'rganadi. Maqola avtoritarizmning yangi shakllari, populistik harakatlarning roli, raqamli dezinformatsiya va saylov jarayonlariga aralashuv kabi tahdidlarni tahlil qiladi. Shuningdek, fuqarolik faolligi, ishtirokchi boshqaruv modellari, raqamli demokratiya va transmilliy hamkorlik kabi demokratiyani mustahkamlash va rivojlantirish uchun mavjud bo'lgan imkoniyatlarni ko'rib chiqadi. Tadqiqot demokratiyaning kelajagi bir qator xavf-xatarlar va imkoniyatlar bilan bog'liq ekanligini ta'kidlaydi, shu boisdan ham uning barqarorligi uchun davlatlar, fuqarolik jamiyati, xalqaro tashkilotlar va har bir fuqaroning faol ishtiroki muhim ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *Demokratiya transformatsiyasi, Populistik avtoritarizm. Raqamli siyosat, Dezinformatsiya urushi, Geosiyosiy raqobat, Fuqarolik faolligi, Ishtirokchi boshqaruv, Demokratik institutlar inqirozi, Saylov jarayonlari buzilishi, Transmilliy demokratiya.*

Demokratiya XXI asrning boshlarida global miqyosda o'zining eng katta sinovlaridan birini boshidan kechirmoqda. Bir tomondan, insoniyat tarixida hech qachon ko'p odamlar demokratiya ideallari asosida yashamagan. Boshqa tomondan esa, demokratiyaning erkinlik, tenglik va qonun ustuvorligi kabi asosiy tamoyillariga putur yetkazuvchi bir qator xavf-xatarlar mavjud. Populizmning kuchayishi, avtoritar rejimlarining agressiv tashqi siyosati, ijtimoiy tafovutlarning ortishi va texnologik o'zgarishlarning siyosiy jarayonlarga ta'siri demokratiyaning kelajagi haqida jiddiy savollar tug'dirmoqda.

Muhokama qilinadigan asosiy nuqtalar:

1. Demokratiyaga qarshi global tendensiyalar:

- Populistik avtoritarizmning kelib chiqishi va uning liberal demokratiyaga ta'siri.
- Avtoritar rejimlar tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan dezinformatsiya kampaniyalari va ularning demokratik institutlarga ta'siri.
- Geosiyosiy raqobatning kuchayishi va uning demokratik davlatlar o'rtasidagi hamkorlikka ta'siri.
- Ijtimoiy-iqtisodiy tengsizlikning ortishi va uning siyosiy radikallashuvga ta'siri.
- Identitet siyosatining kuchayishi va uning ijtimoiy birdamlikka ta'siri.

2. Texnologiyaning demokratiyaga ikki tomonlama ta'siri:

- Ijtimoiy tarmoqlarning siyosiy faollikni oshirish va avtoritar rejimlar bilan kurashishdagi roli.

- Raqamli kuzatuv va senzuraning avtoritar rejimlar tomonidan qo'llanilishi va uning inson huquqlariga ta'siri.

- Sun'iy intellektning siyosiy kampaniyalarda qo'llanilishi va uning saylov jarayonlariga ta'siri.

- Kiberxavfsizlik tahdidlari va ularning saylov tizimlariga ta'siri.

- Raqamli savodxonlikni oshirish va dezinformatsiyaga qarshi kurashish yo'llari.

3. Demokratiyaning yangi shakllari va imkoniyatlari:

- Ishtirokchi boshqaruv modellari va fuqarolarning siyosiy qarorlar qabul qilishda ishtirokini oshirish yo'llari.

- Deliberativ demokratiya va oqilona munozaralarning siyosiy jarayonlardagi roli.

- Raqamli demokratiya va onlayn platformalarning fuqarolar bilan davlat o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilashdagi imkoniyatlari.

- Transmilliy demokratiya va global muammolarni hal qilishda xalqaro hamkorlikning roli.

- Yangi avlodning siyosiy faolligi va ularning demokratiyaga bo'lgan umidlari.

4. Demokratiyani mustahkamlash strategiyalari:

- Ta'limning roli va demokratik qadriyatlarni singdirish orqali fuqarolik ongini shakllantirish.

- Fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va uning siyosiy jarayonlarda faol ishtirokini ta'minlash.

- Mustaqil va professional jurnalistikaning ahamiyati va ommaviy axborot vositalarining erkinligini himoya qilish.

- Saylov tizimini takomillashtirish va adolatli saylovlarni o'tkazish orqali demokratik institutlarga ishonchni oshirish.

- Korrupsiyaga qarshi kurashish va qonun ustuvorligini ta'minlash orqali davlat boshqaruvining shaffofligini oshirish.

- Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va demokratik qadriyatlarni himoya qilish uchun global ittifoqlar tuzish.

5. Demokratiyaning kelajakdagi istiqbollari:

- Demokratiyaning global miqyosdagi rivojlanishining turli xil senariylari.

- Demokratiyaning yangi avlodi va ularning siyosiy qarashlari.

- Demokratiyaning barqarorligi va chidamliligi global o'zgarishlar sharoitida.

- Kelajakdagi muammolarga javob beradigan moslashuvchan va inklyuziv demokratik modellarni yaratish.

Ushbu kengaytirilgan ma'lumotlar sizga "Demokratiyaning kelajagi" mavzusida yanada chuqurroq tadqiqot o'tkazishga yordam beradi. Unutmang, har bir nuqta empirik dalillar, nazariyalar va ekspert fikrlari bilan qo'llab-quvvatlanishi kerak.

ADABIYOTLAR:

1. Ўзбекистон Республика Президентининг 2017-йил 7-февралдаги ПФ-4947-сонли "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Хдракатлар стратегияси тугрисида"ги Фармони. (^онун хужжатлари маълумотлари миллий базаси, 31.07.2018 й., 06/18/5483/1594-сон)
2. Ислон Каримов Она юртимиз бахту икболи ва буюк келажаги йулида хизмат килиш-энг олий саодатдир. Тошкент. "Ўзбекистон",.2015.
3. Ўзбекистон Республикасининг Сайлов Кодекси., 25.06.2019-й., (^онун хужжатлари маълумотлари миллий базаси, 26.06.2019 й., 03/19/544/3337-сон)